

Історія України (у таблицях і структурно-логічних схемах) : навчальний посібник [Електронний ресурс] / уклад. О. В. Сараєва.; М-во освіти і науки України. – Маріуполь : ПДТУ, 2014. – 384 с. — Режим доступу: <http://umm.pstu.edu/handle/123456789/2607>

Історія української культури: навч. посіб [Електронний ресурс] / за ред. О.П. Сидоренка. - К.: Освіта України, 2014. - 576 с. — Режим доступу: <http://www.studfiles.ru/preview/1840552/>
Савченко Н.М, Подольський М.К. Історія України: модульний курс. - К.:ІНКОС, 2006.

Історія України : Навчально-методичний посібник для семінарських занять / ред. В. М. Литвин. - К. : Знання-Прес, 2006.

Попович М.В. Нарис історії культури України. - К.: Артк, 2001.

Петровський В.В. Історія України. Неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі. /В.В.Петровський,Л.О.Радченко, В.І.Семененко. – Х.: ВД „ШКОЛА”, 2007.

Сумщина в історії України. – Суми: Вид-во „МакДен”, 2005.

Хрестоматія з історії України : навчальне видання / укл. О. М. Уривалкін. - К. : КНТ, 2007.

Шокалюк О.І. Історія України. – К.: ЦНД, 2004.

Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків: В 3 т. – К.: Наук. Думка, 1990-1991. – Т.1.; Т.2.; Т.3.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра державно-правових дисциплін та українознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Сербина 2019 р.

Шестакова С.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія та культура України

Спеціальності: 101 Екологія
201 Агрономія
202 Захист і карантин рослин
205 Лісове господарство
206 Садово-паркове господарство

Освітній ступінь бакалавр

Факультет: агротехнологій та природокористування

2019 -2020 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Історія та культура України» для студентів за спеціальностями 101 Екологія, 201 Агрономія, 202 Захист і карантин рослин, 205 Лісове господарство, 206 Садово-паркове господарство.

Розробники:

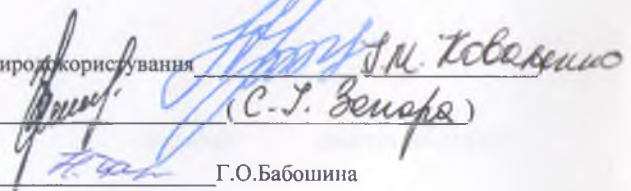
Канд. іст. наук, ст.. викл. кафедри ДПД та українознавства Михайліченко М.А.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри ДПД та українознавства.

Протокол від "25" 05 2019 року № 11

Завідувач кафедри ДПД та українознавства С.О. Шестакова
(підпис)

Погоджено:

Декан факультету агротехнологій та природокористування (С.І. Зенаре)

Декан юридичного факультету

Методист навчального відділу Г.О.Бабошина

Зареєстровано в електронній базі: дата: 13.06 2019 р.

© СНАУ, 2019 рік

© Михайліченко М.А. 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 10 Природничі науки 20 Аграрні науки та продовольство	Нормативна	
Модулів - 3 Змістових модулів: 3	Спеціальності: 101 Екологія, 201 Агрономія, 202 Захист і карантин рослин, 205 Лісове господарство, 206 Садово-паркове господарство.	Рік підготовки: 2019-2020 й	
		Курс	
		1	
		Семестр	
		1	
Загальна кількість годин - 150		Лекції	
		26 год.	
		Практичні, семінарські	
		26 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		98 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю:	
		іспит	

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить %:
для денної форми навчання – 35%/65%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: є викладання навчальної дисципліни «Історія та культура України» глибоке засвоєння та розуміння студентами історії формування українського народу та української державності, висвітлення основних аспектів політичного, соціально-економічного та культурного розвитку суспільства на всіх етапах історичного розвитку.

Завдання: є формування вмінь аналізувати та систематизувати історичний матеріал, оцінювати найважливіші події та явища української історії; орієнтуватися у науковій періодизації історії, розуміти значення історико-культурних явищ, застосовувати набуті знання для аналізу сучасних державних та суспільних процесів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

основні події та факти історії України та історії української культури, загальні закономірності історичного розвитку, процеси в історії суспільно-політичного та культурного життя України у контексті розвитку світової цивілізації, тенденції політичного, соціально-економічного та культурного розвитку сучасної України.

уміти:

осмислювати закономірності історичного розвитку, встановлювати хронологічну послідовність подій, на основі історичних джерел і новітньої наукової літератури аналізувати складні та суперечливі історичні процеси, пояснювати й застосовувати ключові поняття й терміни, орієнтуватися в основних здобутках української культури, формувати власну позицію щодо актуальних проблем сьогодення, застосовувати набуті знання з історії України для оцінки фактів та явищ суспільно-політичного життя.

Програма навчальної дисципліни

Робочу навчальну програму складено на основі навчальної програми з курсу «Історія та культура України», затвердженої Вченою радою СНАУ, протокол № 11 від 01.07.2016 р.

Змістовий модуль 1. Стародавня та Середньовічна історія України

Тема 1. Зародження державності на українських землях. Київська Русь.

Первісні люди на території України та спосіб їх життя. Трипільська культура. Державні об'єднання кіммерійців, таврів, скіфів, сарматів. Античні міста – держави Північного Причорномор'я. Походження слов'ян та їх розселення на території України. Господарство, суспільний устрій, побут, звичаї, вірування східних слов'ян.

Державне об'єднання антів. Східнослов'янські об'єднання племен на території України.

Утворення давньоруської держави: передумови, концепції походження Київської Русі, основні етапи її розвитку, внутрішня і зовнішня політика київських князів. Запровадження християнства як державної релігії.

Соціально – економічний розвиток Київської Русі.

Причини, сутність та наслідки феодальної роздробленості Київської Русі. Боротьба Стародавньої Русі проти монголо-татарської навали. Встановлення іга Золотої Орди.. Сутність та наслідки золотоординського іга.

Економічне і політичне зростання Галицького князівства. Ярослав Осмомисл. Об'єднання Галицького і Волинського князівств Романом Мстиславичем. Данило Галицький. Соціально-економічний та політичний розвиток Галицького-Волинського князівств наприкінці XII- XIII ст. Культура Галицького-Волинського князівства.

Культура Київської Русі: давньоруська література, архітектура та образотворче мистецтво доби Київської Русі.

Тема 2. Українські землі у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої (XVI – перша пол. XVII ст.)

Українські землі у складі Великого князівства Литовського: входження частини українських земель до складу Литовської держави; політика литовських князів на українських землях; Кревська унія 1385 року та її наслідки; литовський князь Вітовт, його зовнішня і внутрішня політика; ліквідація удільних князівств. Приєднання Галичини до Польського королівства.

Соціальний устрій та господарське життя в Україні в XIV-XVI ст.: аграрна реформа 1557 року; зростання залежності селян від магнатів і шляхти; зростання міст, надання їм Магдебурзького права.

Люблінська унія 1569 року та її наслідки: зміни адміністративно-політичного устрою українських земель у складі Речі Посполитої; юридичне оформлення кріпосного права; розвиток ремесел, промислів, торгівлі. Берестейська церковна унія 1596 р. та її наслідки. Виникнення братств.

Культурний розвиток українських земель XIV – першої половини XVII ст.: розвиток освіти і наукових знань; початок книгодрукування, особливості полемічної літератури; архітектура і мистецтво.

Тема 3. Виникнення українського козацтва. Козацько – селянські повстання.

Виникнення українського козацтва: причини, теорії походження та джерела формування; територія заселення, заняття, побут, звичаї. Заснування Запорозької Січі, її військовий та суспільно-політичний устрій.

Створення реєстрового козацького війська.

Зовнішньополітична діяльність Запорозької Січі (XVI – перша половина XVII ст.): роль козацтва у боротьбі проти турецько-татарських загарбників. П. Конашевич – Сагайдачний, його політична, військова, просвітницька діяльність; участь українського козацтва у Хотинській війні.

Козацько-селянські повстання під проводом К.Косинського, С.Наливайка. Повстання 20-30-х років XVII ст. під проводом М.Жмайла, Т.Федоровича, І.Сулими, П.Бута, Я.Остринина, Д.Гуни. Значення козацьких повстань у розгортанні національно-визвольної боротьби українського народу. Культура українського козацтва.

Змістовий модуль 2. Нова історія України (кін. XVIII – поч. XX ст.)

Тема 4. Українська національна революція середини XVIII ст. Становлення української державності.

Національної революція середини XVII ст.: соціально-політичні, економічні, релігійні передумови. Характер та рушійні сили революції. Гетьман Б.Хмельницький. Початок повстання. Перемоги під Жовтими Водами та Корсунем, поширення повстанського руху на всі українські землі. Перемога під Пилявцями, облога Львова та Замостя. Повернення війська Б.Хмельницького до Києва. Зміна політичного курсу: від козацької автономії до ідеї української держави.

Битва під Зборівим. Зборівська угода 1649 р. Початок формування Козацької держави її адміністративно-політичний та військовий устрій, зв'язки з іншими державами.

Відновлення воєнних дій. Битва під Берестечком та її наслідки. Початок заселення Слобідської України, її адміністративний устрій.

Воєнні дії у 1652-1653 рр. Жванецька угода.

Українсько-російські зв'язки у роки національної революції. Переяславська Рада 1654 р. та „Березневі статті“.

Воєнно-політичні події 1654-1657 рр.. Віленське перемир'я 1656 року.

Гетьман І.Виговський та основні напрями його політики. Гадяцька угода 1658 року. Конотопська битва 1659 р.

Гетьманство Ю.Хмельницького. Переяславські статті 1659 року. Слободищенський трактат 1660 року. Територіальний розкол України на Лівобережжя і Правобережжя. Період „руїни”. Андрусівське перемир'я 1667 р. та його наслідки для України. Гетьмани П.Тетеря та І.Брюховецький. Україна у політичних планах Росії, Польщі та Туреччини.

Політика гетьмана П.Дорошенка на Правобережжі. Боротьба П.Дорошенка за збереження єдності України. Гетьмани Д.Многогрішний та І.Самойлович. Вічний мир 1686 року і остаточне закріплення поділу України.

Поразка Української національної революції XVII ст. її особливості та історичне значення.

Тема 5. Політичний та соціально-економічний розвиток Українських земель у XVIII ст. Ліквідація політичної автономії України.

Правління гетьмана І.Мазепи. Зміщення влади козацької старшини.

Участь України у Північній війні 1700-1721 рр. Вступ шведських військ в Україну і перехід І.Мазепи на бік Карла XII. Причини та наслідки поразки І.Мазепи. П.Орлик та його Конституція.

Особливості територіально-політичного устрою Гетьманщини. Соціально – економічне становище населення.

Обмеження автономії Гетьманщини. Перша Малоросійська колегія. Наказний гетьман П.Полуботок. Гетьманування Д.Апостола і К.Розумовського. Ліквідація гетьманства. Друга Малоросійська колегія. Скасування полково-сотенного устрою Слобожанщини та Гетьманщини. Ліквідація Запорізької Січі та подальша доля козацтва.

Приєднання до Росії південних регіонів України та Криму.

Становище правобережних та західноукраїнських земель наприкінці XVII на початку XVIIIст. Відновлення панщини. Наростання національно-визвольної і антикріпосницької боротьби. Гайдамацький рух, його причини, характер, рушійні сили. Коліївщина. Опришківський рух. О.Довбуш. Три поділи Польщі та їх вплив на долю українських земель.

Українська культура у другій половині XVII – XVIII ст.:розвиток освіти та наукових знань; культура бароко та її особливості в Україні; образотворче, музичне, театральне мистецтво в XVII – XVIII ст.

Тема 6. Соціально-економічний розвиток українських земель у XIXст.

Адміністративно – територіальний устрій українських земель у складі іноземних держав. Соціально – економічне становище українського селянства. Початок промислового перевороту в Україні.

Селянська реформа 1861 р. та особливості її проведення в Україні.. Наслідки реформи. Реформи 60-70 – х рр. XIX ст.

Соціально-економічна модернізація України у пореформену добу: завершення промислового перевороту на Наддніпрянщині, розвиток міст, торгівля, розширення внутрішнього ринку. Розвиток товарного виробництва у сільському господарстві; особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських земель. Причини і початок еміграції з України.

Тема 7. Національно-визвольний і суспільно-політичний рух в Україні у XIX ст.

Сутність та основні етапи українського національного відродження. Кирило-Мефодіївське товариство: його програма та практична діяльність.

Суспільно-політичний рух у Наддніпрянській Україні: поширення західноєвропейських революційних ідей, декабристський рух в Україні, вплив польського повстання 1830-1831 рр. на Україну.

Український національно - культурницький рух: антиукраїнська політика російського царизму; діяльність громад, хлоп оamani; В.Антонович, М.Драгомапов.

Суспільно – політичний рух в Україні:народники; Польське визвольне повстання 1863 року та його вплив на Україну; робітничий рух; поширення соціалістичних ідей; Особливості національного відродження в Галичині: «Руська трійця», революційні події

на західноукраїнських землях 1848-1849 рр.; Створення і діяльність Головної Руської ради; москвофіли, народовці; виникнення українських політичних товариств і партій.

Українська культура XIX ст.:розвиток освіти і науки; становлення та розвиток української літератури; образотворче, музичне, театральне мистецтво.

Тема 8. Україна на початку XX ст.

Політизація українського національно-визвольного руху. Утворення українських політичних партій, їх програмні вимоги та діяльність. Діяльність загальноросійських партій в Україні.

Революція 1905-1907 рр. в Україні: селянські та робітничі рухи, повстання в армії і на флоті; піднесення українського суспільно – політичного та культурного руху; Маніфест 17 жовтня 1905 року та його вплив на суспільно політичне життя. Українська думська громада у I та II Державних Думах.

Третьочервневий державний переворот у Росії Політична реакція та посилення політики національного гноблення в Україні.

Столипінська аграрна реформа та її проведення в Україні.

Україна в роки Першої світової війни:Україна у планах воюючих держав; розкол українського національного руху; утворення „Союзу Визволення України”, Головної Української Ради; воєнні дії на території України в 1914-1917; Українські січові стрільці.

Змістовий модуль 3. Новітня історія України (1917р. - поч. XXI ст.)

Тема 9. Українська революція 1917-1921 рр. Боротьба за відродження державності України.

Передумови і причини української революції. Утворення Української Центральної Ради, її політична програма. Початок українізації армії. Український Національний Конгрес і його значення. Боротьба за політичну автономію України у квітні-червні 1917 року. . I та II Універсали.

Політична боротьба в Україні в липні-жовтні 1917 р. III Універсал. Проголошення Української Народної Республіки.

Проголошення радянської влади в Україні. Війна Радянської Росії проти УНР. IV Універсал, проголошення незалежності УНР.

Берестейській мирний договір 1918 р. та його наслідки. Вступ німецьких та австро-угорських військ в Україну. Падіння Центральної Ради.

Проголошення української держави гетьмана П.Скоропадського, її внутрішня та зовнішня політика.

Створення Директорії УНР, її внутрішня та зовнішня політика

Політика більшовиків в Україні. «Воєнний комунізм».

Революційні події на західноукраїнських землях: утворення Західноукраїнської Народної Республіки; Акт злуки УНР та ЗУНР; Варшавський договір 1920 р. Радянсько-польська війна; Ризький мирний договір 1921 року та його наслідки для України.

Причини поразки та історичне значення української революції 1917-1921 рр.

Національно – культурна політика Української Центральної Ради, Гетьманату П.Скоропадського, Директорії УНР.

Тема 10. Політичний та соціально-економічний стан України в 1920-1930-х рр.

Соціально-економічна і політична криза радянської влади початку 1920-х років. Причини переходу до непу. Сутність непу, особливості його здійснення в Україні.

Утворення СРСР. Конституційний статус УСРР у складі СРСР.

Радянська модернізація: курс на форсовану індустріалізацію: мета, методи проведення, наслідки; відмова від нової економічної політики та поворот до суцільної колективізації наприкінці 1920-х років; політика „розкуркулення” селянства: масштаби, наслідки. Голодомор 1932-1933 років, його причини та наслідки.

Гетьманство Ю.Хмельницького. Переяславські статті 1659 року. Слободищенський трактат 1660 року. Територіальний розкол України на Лівобережжя і Правобережжя. Період „руїни”. Андрусівське перемир'я 1667 р. та його наслідки для України. Гетьмани П.Тетеря та І.Броуховецький. Україна у політичних планах Росії, Польщі та Туреччини.

Політика гетьмана П.Дорошенка на Правобережжі. Боротьба П.Дорошенка за збереження єдності України. Гетьмани Д.Многогрішний та І.Самойлович. Вічний мир 1686 року і остаточне закріплення поділу України.

Поразка Української національної революції XVII ст. її особливості та історичне значення.

Тема 5. Політичний та соціально-економічний розвиток Українських земель у XVIII ст. Ліквідація політичної автономії України.

Правління гетьмана І.Мазепи. Зміцнення влади козацької старшини.

Участь України у Північній війні 1700-1721 рр. Вступ шведських військ в Україну і перехід І.Мазепи на бік Карла XII. Причини та наслідки поразки І.Мазепи. П.Орлик та його Конституція.

Особливості територіально-політичного устрою Гетьманщини. Соціально – економічне становище населення.

Обмеження автономії Гетьманщини. Перша Малоросійська колегія. Наказний гетьман П.Полуботок. Гетьманування Д.Апостола і К.Розумовського. Ліквідація гетьманства. Друга Малоросійська колегія. Скасування полково-сотенного устрою Слобожанщини та Гетьманщини. Ліквідація Запорізької Січі та подальша доля козацтва.

Приєднання до Росії південних регіонів України та Криму.

Становище правобережних та західноукраїнських земель наприкінці XVII на початку XVIIIст. Відновлення панщини. Наростання національно-визвольної і антикріпосницької боротьби. Гайдамацький рух, його причини, характер, рушійні сили. Коліївщина. Опришківський рух. О.Довбуш. Три поділи Польщі та їх вплив на долю українських земель.

Українська культура у другій половині XVII – XVIII ст.:розвиток освіти та наукових знань; культура бароко та її особливості в Україні; образотворче, музичне, театральне мистецтво в XVII – XVIII ст.

Тема 6. Соціально-економічний розвиток українських земель у XIXст.

Адміністративно – територіальний устрій українських земель у складі іноземних держав. Соціально – економічне становище українського селянства. Початок промислового перевороту в Україні.

Селянська реформа 1861 р. та особливості її проведення в Україні.. Наслідки реформи. Реформи 60-70 – х рр. XIX ст.

Соціально-економічна модернізація України у пореформену добу: завершення промислового перевороту на Наддніпрянщині, розвиток міст, торгівля, розширення внутрішнього ринку. Розвиток товарного виробництва у сільському господарстві; особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських земель. Причини і початок еміграції з України.

Тема 7. Національно-визвольний і суспільно-політичний рух в Україні у XIX ст.

Сутність та основні етапи українського національного відродження. Кирило-Мефодіївське товариство: його програма та практична діяльність.

Суспільно-політичний рух у Наддніпрянській Україні: поширення західноєвропейських революційних ідей, декабристський рух в Україні, вплив польського повстання 1830-1831 рр. на Україну.

Український національно - культурницький рух: антиукраїнська політика російського царизму; діяльність громад, хлоп омані; В.Антонович, М.Драгомапов.

Суспільно – політичний рух в Україні:народники; Польське визвольне повстання 1863 року та його вплив на Україну; робітничий рух; поширення соціалістичних ідей; Особливості національного відродження в Галичині: «Руська трійця», революційні події

на західноукраїнських землях 1848-1849 рр.; Створення і діяльність Головної Руської ради; москвофіли, народовці; виникнення українських політичних товариств і партій.

Українська культура XIX ст.:розвиток освіти і науки; становлення та розвиток української літератури; образотворче, музичне, театральне мистецтво.

Тема 8. Україна на початку XX ст.

Політизація українського національно-визвольного руху. Утворення українських політичних партій, їх програмні вимоги та діяльність. Діяльність загальноросійських партій в Україні.

Революція 1905-1907 рр. в Україні: селянські та робітничі рухи, повстання в армії і на флоті; піднесення українського суспільно – політичного та культурного руху; Маніфест 17 жовтня 1905 року та його вплив на суспільно політичне життя. Українська думська громада у I та II Державних Думах.

Третючервневий державний переворот у Росії Політична реакція та посилення політики національного гноблення в Україні.

Столипінська аграрна реформа та її проведення в Україні.

Україна в роки Першої світової війни:Україна у планах воюючих держав; розкол українського національного руху; утворення „Союзу Визволення України”, Головної Української Ради; воєнні дії на території України в 1914-1917; Українські січові стрільці.

Змістовий модуль 3. Новітня історія України (1917р. - поч. XXI ст.)

Тема 9. Українська революція 1917-1921 рр. Боротьба за відродження державності України.

Передумови і причини української революції. Утворення Української Центральної Ради, її політична програма. Початок українізації армії. Український Національний Конгрес і його значення. Боротьба за політичну автономію України у квітні-червні 1917 року. . I та II Універсали.

Політична боротьба в Україні в липні-жовтні 1917 р. III Універсал. Проголошення Української Народної Республіки.

Проголошення радянської влади в Україні. Війна Радянської Росії проти УНР. IV Універсал, проголошення незалежності УНР.

Берестейській мирний договір 1918 р. та його наслідки. Вступ німецьких та австро-угорських військ в Україну. Падіння Центральної Ради.

Проголошення української держави гетьмана П.Скоропадського, її внутрішня та зовнішня політика.

Створення Директорії УНР, її внутрішня та зовнішня політика

Політика більшовиків в Україні. «Воєнний комунізм».

Революційні події на західноукраїнських землях: утворення Західноукраїнської Народної Республіки; Акт злуки УНР та ЗУНР; Варшавський договір 1920 р. Радянсько-польська війна; Ризький мирний договір 1921 року та його наслідки для України.

Причини поразки та історичне значення української революції 1917-1921 рр.

Національно – культурна політика Української Центральної Ради, Гетьманату П.Скоропадського, Директорії УНР.

Тема 10. Політичний та соціально-економічний стан України в 1920-1930-х рр.

Соціально-економічна і політична криза радянської влади початку 1920-х років. Причини переходу до непу. Сутність непу, особливості його здійснення в Україні.

Утворення СРСР. Конституційний статус УСРР у складі СРСР.

Радянська модернізація: курс на форсовану індустріалізацію: мета, методи проведення, наслідки; відмова від нової економічної політики та поворот до суцільної колективізації наприкінці 1920-х років; політика „розкуркулення” селянства: масштаби, наслідки. Голодомор 1932-1933 років, його причини та наслідки.

Причини запровадження політики коренізації, її особливості і наслідки. Національно – культурне відродження в 1920 – х рр.. Особливості розвитку літератури. Стан освіти і науки. Основні тенденції розвитку образотворчого, музичного, театрального мистецтва. Згорання політики українізації в 1930-х роках. «Розстріляне відродження».

Утвердження сталінського тоталітарного режиму. Масові репресії в Україні та їх наслідки.

Соціально – економічне та політичне становище західноукраїнських земель під владою іноземних держав. Створення та діяльність Організації Українських націоналістів. Проголошення незалежності Карпатської України.

Тема 11. Друга світова війна та Україна (1939-1945 рр.)

Радянсько – німецькі договори 1939 р.. Початок радянізації західноукраїнських земель.

Початок німецько – радянської війни: бойові дії на території України 1941 р. Причини поразок Червоної армії. Оборона Києва, Одеси, Севастополя. Бої за Донбас.

Окупація України військами Німеччини та її союзників: особливості окупаційного режиму в Україні; намагання української інтелігенції зміцнити позиції національної культури; нищення окупантами національно свідомої інтелігенції; внесок українських діячів культури у перемогу над нацизмом.

Рух Опору в Україні у роки війни: діяльність радянських партизанів та підпілля; формування Української повстанської армії; боротьба ОУН та УПА.

Вигнання нацистських окупантів з території України (1943-1944 рр.). Внесок українського народу в розгром фашистської Німеччини та її союзників.

Втрати України в Другій світовій війні.

Тема 12. Україна в другій половині 1940-х – 1980-х рр.

Адміністративно – територіальні зміни України після Другої світової війни. Формування сучасної території України.

Відбудова господарства України після війни. Голод 1946 – 1947 рр. Радянізація західних областей України. Боротьба ОУН – УПА в другій половині 1940- х на початку 1950 – х рр.. Суспільно-політичне та культурне життя в другій половині 1940-1950 –х рр..

Україна в роки хрущовської „відлиги”: часткова десталінізація в Україні; реформи М.С. Хрущова, їх спрямованість і значення; „шістдесятники”, їх роль у національно-культурному житті.

Соціально – економічне становище України в середині 1960 – х – 1980 –х років: кризові явища в соціально – економічному, політичному та культурному житті України (друга половина 1960 – х – середина 1980 – х рр.); загострення екологічних проблем; Чорнобильська катастрофа та її наслідки.

Зародження дисидентського руху в Україні: діяльність дисидентів у 1970- 1980 – х рр.; Українська Гельсінська спілка та її діяльність.

Україна в роки перебудови (1985 – 1991 рр.): зростання політичної активності українського суспільства в другій половині 1980 – х років; нові громадсько - політичні об'єднання; декларація про державний суверенітет України.

Тема 13. Україна в період розбудови незалежної держави.

Проголошення незалежності України та початок державотворення. Ухвалення Конституції України.

Політичний та суспільний розвиток України: становлення та розвиток багатопартійної системи України;

Соціально – економічний розвиток: економічні проблеми незалежної України; реформування аграрних відносин; становище в соціальній сфері. Зовнішня політика та міжнародні зв'язки України. Розвиток культури України на сучасному етапі.

4. Структура навчальної дисципліни Перший семестр

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усьо-го	у тому числі					усього	у тому числі				
л		сем	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Стародавня та Середньовічна історія України												
Змістовий модуль 1 Стародавня та Середньовічна історія України												
Тема 1. Зародження державності на українських землях. Київська Русь.	12	2	2			8						
Тема 2. Українські землі у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої (XVI – перша пол. XVII ст.)	11	2	2			7						
Тема 3. Виникнення українського козацтва. Козацько-селянські повстання.	12	2	2			8						
Разом за змістовим модулем 1	35	6	6			23						
Змістовий модуль 2. Нова історія України (кін. XVIII – поч. XX ст.)												
Тема 4. Українська національна революція середини XVII ст. Становлення української державності	15	4	2			9						
Тема 5. Політичний та соціально-економічний розвиток Українських земель у XVIII ст. Ліквідація політичної автономії України	10	2	2			6						
Тема 6. Соціально-економічний розвиток українських земель у XIX ст.	12	2	2			8						
Тема 7. Національно визвольний і суспільно-політичний рух в Україні у XIX ст.	10	2	2			6						
Тема 8. Україна на початку XX ст.	10	2	2			6						
Разом за змістовим модулем 2	57	12	10			35						

Причини запровадження політики коренізації, її особливості і наслідки. Національно – культурне відродження в 1920 – х рр.. Особливості розвитку літератури. Стан освіти і науки. Основні тенденції розвитку образотворчого, музичного, театрального мистецтва. Згорання політики українізації в 1930-х роках. «Розстріляне відродження».

Утвердження сталінського тоталітарного режиму. Масові репресії в Україні та їх наслідки.

Соціально – економічне та політичне становище західноукраїнських земель під владою іноземних держав. Створення та діяльність Організації Українських націоналістів. Проголошення незалежності Карпатської України.

Тема 11. Друга світова війна та Україна (1939-1945 рр.)

Радянсько – німецькі договори 1939 р.. Початок радянізації західноукраїнських земель.

Початок німецько – радянської війни: бойові дії на території України 1941 р. Причини поразок Червоної армії. Оборона Києва, Одеси, Севастополя. Бої за Донбас.

Окупація України військами Німеччини та її союзників: особливості окупаційного режиму в Україні; намагання української інтелігенції зміцнити позиції національної культури; нищення окупантами національно свідомої інтелігенції; внесок українських діячів культури у перемогу над нацизмом.

Рух Опору в Україні у роки війни: діяльність радянських партизанів та підпілля; формування Української повстанської армії; боротьба ОУН та УПА.

Вигнання нацистських окупантів з території України (1943-1944 рр.). Внесок українського народу в розгром фашистської Німеччини та її союзників.

Втрати України в Другій світовій війні.

Тема 12. Україна в другій половині 1940-х – 1980-х рр.

Адміністративно – територіальні зміни України після Другої світової війни. Формування сучасної території України.

Відбудова господарства України після війни. Голод 1946 – 1947 рр. Радянізація західних областей України. Боротьба ОУН – УПА в другій половині 1940- х на початку 1950 – х рр.. Суспільно-політичне та культурне життя в другій половині 1940-1950 –х рр..

Україна в роки хрущовської „відлиги”: часткова десталінізація в Україні; реформи М.С. Хрущова, їх спрямованість і значення; „шістдесятники”, їх роль у національно-культурному житті.

Соціально – економічне становище України в середині 1960 – х – 1980 –х років: кризові явища в соціально – економічному, політичному та культурному житті України (друга половина 1960 – х – середина 1980 – х рр.); загострення екологічних проблем; Чорнобильська катастрофа та її наслідки.

Зародження дисидентського руху в Україні: діяльність дисидентів у 1970- 1980 – х рр.; Українська Гельсінська спілка та її діяльність.

Україна в роки перебудови (1985 – 1991 рр.): зростання політичної активності українського суспільства в другій половині 1980 – х років; нові громадсько - політичні об'єднання; декларація про державний суверенітет України.

Тема 13. Україна в період розбудови незалежної держави.

Проголошення незалежності України та початок державотворення. Ухвалення Конституції України.

Політичний та суспільний розвиток України: становлення та розвиток багатопартійної системи України;

Соціально – економічний розвиток: економічні проблеми незалежної України; реформування аграрних відносин; становище в соціальній сфері. Зовнішня політика та міжнародні зв'язки України. Розвиток культури України на сучасному етапі.

4. Структура навчальної дисципліни Перший семестр

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усьо-го	у тому числі					усього	у тому числі				
л		сем	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Стародавня та Середньовічна історія України												
Змістовий модуль 1 Стародавня та Середньовічна історія України												
Тема 1. Зародження державності на українських землях. Київська Русь.	12	2	2			8						
Тема 2. Українські землі у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої (XVI – перша пол. XVII ст.)	11	2	2			7						
Тема 3. Виникнення українського козацтва. Козацько-селянські повстання.	12	2	2			8						
Разом за змістовим модулем 1	35	6	6			23						
Змістовий модуль 2. Нова історія України (кін. XVIII – поч. XX ст.)												
Тема 4. Українська національна революція середини XVII ст. Становлення української державності	15	4	2			9						
Тема 5. Політичний та соціально-економічний розвиток Українських земель у XVIII ст. Ліквідація політичної автономії України	10	2	2			6						
Тема 6. Соціально-економічний розвиток українських земель у XIX ст.	12	2	2			8						
Тема 7. Національно визвольний і суспільно-політичний рух в Україні у XIX ст.	10	2	2			6						
Тема 8. Україна на початку XX ст.	10	2	2			6						
Разом за змістовим модулем 2	57	12	10			35						

Модуль 3. Новітня історія України (1917 р. - поч. XXI ст.)									
Змістовий модуль 3. Новітня історія України (1917 р. - поч. XXI ст.)									
Тема 9. Українська революція 1917-1921 рр. Боротьба за відродження державності України	12	2	2			8			
Тема 10. Політичний та соціально-економічний стан України в 1920-1930-х рр...	12	2	2			8			
Тема 11. Друга світова війна та Україна (1939-1945 рр.)	12	2	2			8			
Тема 12. Україна в другій половині 1940-х – 1980-х рр.	12	2	2			8			
Тема 13. Україна в період розбудови незалежної держави	10	-	2			8			
Разом за змістовим модулем 3	58	8	10			40			
Усього годин з курсу	150	26	26			98			

5. Теми та план лекційних занять (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми та план	Кількість годин
1	Тема 1 Зародження державності на українських землях. Київська Русь. План. 1. Походження, господарство та устрій східних слов'ян. 2. Утворення давньоруської держави та основні етапи її розвитку. 3. Соціально – економічний розвиток Київської Русі. 4. Культура Київської Русі.	2
2	Тема 2. Українські землі у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої (XVI – перша пол. XVII ст.) План. 1. Українські землі у складі Великого Литовського князівства. 2. Економічний розвиток та соціальний устрій українських земель у XIV – першій половині XVI ст. 3. Люблінська унія 1569 р. та її наслідки .	2
3	Тема 3. Виникнення українського козацтва. Козацько-селянські повстання План 1. Причини, теорії походження та і джерела поповнення козацтва. 2. Утворення Запорозької Січі, її військово-політичний та адміністративний устрій. 3. Козацько-селянські повстання наприкінці XVI ст. на початку XVII ст. 4. Культура українського козацтва.	2
4	Тема 4. Українська національна революція середини XVIIст. Становлення	2

	української державності План 1. Причини, характер й рушійні сили національної революції 1648-1676рр. 2. Розгортання визвольної боротьби. Зборівський договір 1649р. Початок формування козацької держави. 3. Воєнні та політичні події 1650 – 1653 рр.	
5	Тема 5. Українська національна революція середини XVIIст. Становлення української державності. План 1. Політичне становище України після смерті Б.Хмельницького. Гетьманування І.Виговського 2. Поділ України на Правобережну і Лівобережну. Руїна. 3. Гетьманування Петра Дорошенка. Причини поразки української національної революції та її історичне значення.	
6	Тема 6. Політичний та соціально-економічний розвиток Українських земель у XVIII ст. Ліквідація політичної автономії України План 1. Гетьманування І.Мазепи. Північна війна і Україна. 2. Обмеження та ліквідація царизмом автономного устрою України. 3. Становище українських земель у складі Речі Посполитої. Гайдамацький рух та опришківський рухи.	2
7	Тема 7. Соціально-економічний розвиток українських земель у XIX ст. План 1. Селянська реформа 1861 р.: причини, особливості здійснення, наслідки. Реформи 60-70 рр. 2. Економічний розвиток Наддніпрянщини в 60-90 рр. XIX ст. 3. Особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських земель.	2
8	Тема 8. Національно-визвольний і суспільно-політичний рух в Україні у XIX ст. План 1. Основні етапи українського національного відродження. Кирило-Мефодіївське товариство. 2. Національно-культурницький рух у другій половині XIX ст. Громади. 3. Суспільно – політичний рух в Україні в другій половині XIX ст. 4. Національне відродження на західноукраїнських землях.	2
9	Тема 9. Україна на початку XX ст. План 1. Активізація національно-визвольного руху. Утворення українських політичних партій. 2. Україна в роки першої російської революції 1905-1907 рр. 3. Столипінська аграрна реформа та її здійснення в Україні. 4. Україна в роки Першої світової війни.	2
10	Тема 10. Українська революція (1917-1921 рр.) Боротьба за відродження державності України. План 1. Лютнева революція 1917 р. та її вплив на Україну. Утворення та діяльність ЦР. 2. Політична боротьба в Україні в липні-жовтні 1917 р. III Універсал ЦР. 3. Війна Радянської Росії проти УНР. IV Універсал ЦР. 4. Українська держава гетьмана П.Скоропадського. 5. Україна в період Директорії УНР. 6. Утворення Західноукраїнської Народної Республіки. Акт злуки УНР та	2

	ЗУНР.	
11	Тема 11. Політичний та соціально-економічний стан України в 1920-1930-х рр. План 1. НЕП: сутність, реалізація, наслідки. 2. Радянська модернізація України в 1920-1930-х рр. 3. Політика українізації. Національно культурне відродження 1920-х рр. 4. Утвердження тоталітарного режиму. Масові репресії в Україні.	2
12	Тема 12. Друга світова війна та Україна (1939-1945 рр.) План 1. Початок Другої світової війни. Приєднання західноукраїнських земель до УРСР. 2. Окупація України військами Німеччини та її союзників. 3. Рух Опору в Україні. 4. Вигнання нацистських окупантів з території України (1943-1944 рр.).	2
13	Тема 13. Україна в другій половині 1940-х – 1980-х рр. План 1. Особливості післявоєнної відбудови народного господарства республіки. 2. Україна в роки хрущовська «відлига». 3. Соціально – економічне становище України в середині 1960 – х – 1980 – х років. 4. Україна в роки перебудови. Боротьба за суверенітет України.	2
	Разом	26

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Зародження державності на українських землях. Київська Русь.	2
2	Українські землі у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої (XVI – перша пол. XVII ст.)	2
3	Виникнення українського козацтва. Запорізька Січ.	2
4	Українська національна революція середини XVII ст. Становлення української державності.	2
5	Політичний та соціально-економічний розвиток українських земель у XVIII ст. Ліквідація політичної автономії України.	2
6	Соціально-економічний розвиток українських земель у XIX ст.	2
7	Національно-визвольний і суспільно-політичний рух в Україні у XIX ст.	2
8	Україна на початку XX ст.	2
9	Українська національно-демократична революція 1917 - 1921 рр. Боротьба за відродження державності України.	2
10	Політичний та соціально-економічний стан України в 1920-1930-х рр..	
11	Друга світова війна та Україна.	2
12	Україна в другій половині 1940-х – 1980-х рр.	
13	Україна в період розбудови незалежної держави.	2
	Разом	26

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

п		годин
1	Тема 1: Зародження державності на українських землях. Київська Русь.	8
2	Тема 2. Українські землі у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої (XVI – перша пол. XVII ст.)	7
3	Тема 3. Виникнення українського козацтва. Козацько-селянські повстання.	8
4	Тема 4. Українська національна революція середини XVII ст. Становлення української державності.	9
5	Тема 5. Політичний та соціально-економічний розвиток українських земель у XVIII ст. Ліквідація політичної автономії України.	6
6	Тема 6. Соціально-економічний розвиток українських земель у XIX ст.	8
7	Тема 7. Національно-визвольний і суспільно-політичний рух в Україні у XIX ст.	6
8	Тема 8. Україна на початку XX ст.	6
9	Тема 9. Українська революція 1917-1921 рр. Боротьба за відродження державності України.	8
10	Тема 11. Політичний та соціально-економічний стан України в 1920-1930-х рр..	8
11	Тема 10. Друга світова війна та Україна (1939-1945 рр.).	8
12	Тема 12. Україна в другій половині 1940-х – 1980-х рр.	8
13	Тема 13. Україна в період розбудови незалежної держави.	8
	Разом	98

8. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:

- 1.1. Словесні: розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція.
- 1.2. Наочні: демонстрація, ілюстрація.
- 1.3. Семінарські заняття

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

- 2.1. Аналітичний.
- 2.2. Методи синтезу.
- 2.3. Індуктивний метод.
- 2.4. Дедуктивний метод.

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

- 3.1. Проблемний (проблемно-інформаційний)
- 3.2. Частково-пошуковий (евристичний)
- 3.3. Репродуктивний
- 3.4. Пояснювально-демонстративний

4. Активні методи навчання - використання технічних засобів навчання, диспути, круглі столи, історичний турнір, брейн – ринг, використання проблемних ситуацій, використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій.

5. Інтерактивні технології навчання - використання мультимедійних технологій, діалогове навчання.

9. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС
2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)
3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:
- рівень знань, продемонстрований на семінарських заняттях;
- активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;

- експрес-контроль під час аудиторних занять;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- написання рефератів;
- результати тестування;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт;
- виробничі ситуації.

4. Пряме врахування у підсумковій оцінці виконання студентом певного індивідуального завдання :

- навчально-дослідна робота;
- навчально-практичне дослідження із презентацією результатів тощо.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота													С Р С	Ат е- ста ція	Підсумко вий тест	Су- ма	
Змістовий модуль 1 10 балів			Змістовий модуль 2 15 балів				Змістовий модуль 3 15 балів										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	1 5	55 (40 + 15)	15	30	100
4	3	3	4	3	3	3	2	4	3	3	3	2					

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D		
60-68	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Рожкова Л.І., Кузьменко Н.М., Михайліченко М.А. ІСТОРИЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ навчально-методичний посібник (програма, плани семінарських занять, завдання і рекомендації для самостійної роботи, тести) для студентів 1 курсу денної та заочної форм навчання всіх спеціальностей / Суми, 2018 рік, 82 ст.
2. Рожкова Л.І., Михайліченко М.А., Кузьменко Н.М. ІСТОРИЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ: Робочий зошит для виконання самостійної роботи студентами 1 курсу денної та заочної форм навчання всіх спеціальностей / Суми, 2016 рік, 51 ст.

3. Навчально - методичний комплекс з дисципліни «Історія України», СНАУ, 2017 рік.

12. Рекомендована література Базова література

- Конституція України. Київ 2014 р.
 Бойко О.Д. Історія України. – К.: Академвидав, 2006
 Бойко О.Д. Історія України Підручник 4-те видання, доповнене Київ «Академвидав», 2012.
 Режим доступу: <http://library.kpi.kharkov.ua/NEW/BoykoIstUkr.pdf>
 Бойко О.Д. Нариси з новітньої історії України (1985-1991 рр.): Навчальний посібник. - К. : Кондор, 2008.
 Греченко В.А. Історія України. Модульний курс : Навчальний посібник. - Х. : Торсінг плюс, 2009.
 Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України:Навчально практичний довідник. –Х. Вид-во «Ранок», 2010.
 Історія української культури. Навч. посіб./ За ред. О. Ю. Палової – 2-е вид. перероб. і допов. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 340 с. — Режим доступу: http://culonline.com.ua/Books/istoria_ukr_kult_pavlova.pdf
 Кормич Л.І. Історія України від найдавніших часів і до XXI століття /Л.І.Кормич, В.В. Багацький. –Х.: ООО „Одісей”, 2004.
 Лазарович М.В. Історія України: навч. посіб./М.В.Лазарович. – 3-те вид., стер. – К.:Знання, 2013. – 685с.
 Мельник А.І. Історія України : Навчальний посібник / А. І. Мельник ; Чернігівський державний інститут економіки і управління. - К. : Центр учбової літератури, 2008.
 Мицик Ю.А., Бажан О.Г. Історія України: Навчальний посібник/ Ю.А.Мицик, О.Г.Бажан. – ТОВ «Видавництво «Кліо», 2015.
 Масальський В.І., Белікова Н.Ю., Беліков О.В., Мишечкін Г.В. Історія України у питаннях та відповідях: Навч. Посібник з підготовки до модульного контролю знань студентів неісторичного фаху/Заг. Ред. В.І.Масальського. – Донецьк:«Донецчина», 2009. Режим доступу:<http://maryna-gavriutina.edukit.dp.ua/files/downloads/история%20Украины.pdf>
 Новітня історія України (1900-2000) / А.Г.Слюсаренко, В.І.Гусев, В.М.Литвин та ін. - К.: Вища шк.,2002.
 Пасічник М.С. Історія України : державницькі процеси, розвиток культури та політичні перспективи : Навчальний посібник. - К. : Знання, 2006.
 Світлична В.В. історія України /Ред.Ю.М. Алексєєв. – К.: Каравела, 2008.
 Юрій М.Ф. Історія України : Навчальний посібник. - К. : Кондор, 2008.
 Історія України: навчальний посібник для студентів технічних спеціальностей / під заг. редакцією доктора історичних наук, професора С. П. Донченко. — Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2015. — 505 с.
 Історія України : XIX – XXI ст. : Практикум / [Голубко В. С., Лаврецький Р. В., Лозинський А. Ф., Нагірняк М. Я., Чура В. І.] ; за заг. ред. Р. В. Лаврецького. – ЛДУ БЖД, Львів, 2014. – 558 с.
 Олійник М., Ткачук І. Історія України: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - 4-те видання, виправлене та доповнене. - 2016. - 264 с.

Допоміжна література

- Історія України — очима молоді [Електронний ресурс] / укладач: С. М. Ховрич ; редколегія: С. П. Гожій, О. І. Гуржій, В. Я. Жуйков, С. М. Ховрич (відп. ред.) [та ін.]. — К.: НТУУ «КПІ», 2015. — 150 с. — Режим доступу: <http://academvssu.com.ua/news/kruglyy-stil-istoriya-ukrayiny-ochyma-molodi>
 Історія України. Комплексний довідник + профільний рівень [Електронний ресурс] / [уклад.: Воропаєва В. В. та ін.]. — Вид. 5-те, допов. та перероб. — Харків: Весна: Співак В. Л., 2014. — 703 с. — Режим доступу: <http://nsportal.com.ua/book/845>